

Posudek na disertační práci

Název práce: **Hermeneutika a fenomenologie. Studie genetických souvislostí formování pozice hermeneutické fenomenologie**

Autor: Mgr. Martin Ďurďovič

Filozofická fakulta UP, Olomouc 2010, 345 s.

Název předložené práce vymezuje široké téma, cílem práce je „objasnit vznik a formování pozice hermeneutické fenomenologie z širšího kontextu vývoje filozofie mezi osvícenstvím a současností“ (s. 6). K tomuto úkolu autor přistupuje ve třech krocích, nejprve z hlediska *vzniku*, když širší pozadí novověké filozofie (rozborem myšlení I. Kanta, s důrazem na jeho pojetí praxe, a Kantova odkazu v německém idealismu, zejm. u Hegela). Druhým krokem je zkoumání vlastních *předpokladů* hermeneutické fenomenologie, jednak filozofické hermeneutiky 19. století (s důrazem na Schleiermachera a Diltheye), jednak Husserlovy fenomenologie, tedy zachycení situace před setkáním fenomenologie s hermeneutikou. Ve třetím kroku autor analyzuje filosofii Martina Heideggera, v níž se tyto dvě filozofické tradice setkávají. V koncepci i zvolené metodě je patrný vliv H. G. Gadamera, vůči jehož pozici autor chápe svou práci jako shrnutí a systematické rozčlenění předpokladů (s. 8, v souladu s tím je koncipován i závěrečný „souhrn a náčrt“, zvl. s. 334-336), zohledněny jsou práce P. Ricoeura (především jeho reflexe vývoje hermeneutické filozofie), ovšem vlastní rozpracování jeho pozice vůči Kantovi, Husserlovi a Heideggerovi (explicitně reflektováno v řadě jeho prací), s ohledem na vztah rozumění a jednání i vůči dalším tématům, zůstává oprávněně stranou (s. 8 a 337).

Předložená práce není pouhou rekapitulací dějin novověké filozofie, pozice jednotlivých autorů jsou představeny se zaměřením k hlavní myšlence práce. Autor se soustředí na hlavní momenty v myšlení jednotlivých autorů, zároveň poukazuje na jejich limity či otevřené otázky (přesvědčivá je např. teze, že Heideggerův důraz na ontologický rozměr hermeneutiky oslabuje význam teoretického poznání, či poukaz na obtíže s porozuměním jednání druhého u Kanta).

K diskusi bych rád nabídl dvě dílčí otázky:

1. V rekapitulaci „prehistorie“ hermeneutiky před Schleiermacherem (s. 138-140) autor sleduje standardní Grondinův výklad, v němž je důraz položen na tradici alegorického výkladu ve stoické interpretaci mytologie a v židovské a křesťanské exegezi (v linii Filón –

Órigenés – Augustin – Luther). Lze v procesu utváření filosofické hermeneutiky nebo v jejím dalším rozvoji najít vliv stejně staré tradice *právní* hermeneutiky?

2. V části „Druhý a jeho jednání“ je podrobena kritice Kantova nedostatečně vypracovaná teorie intersubjektivit (s. 56-65). Otázka, na čem se zakládá rozumění a hodnocení jednání druhého, nechceme-li se spokojit s vysvětlením na rovině „přírodovědné“ (např. sociobiologické, s. 60/103; zde vidím paralelu k Ricoeurovým analýzám charakteru psychoanalýzy), není u Kanta „vlastně ani položena“ (s. 63). Znamená to, že tato otázka u Kanta zůstává neřešitelná, nebo bychom mohli aspoň naznačit směr, jak by se, stále v rámci Kantova myšlení, mohla rozvíjet?

Pro vydání práce tiskem (za které se přimlouvám) upozorňuji na několik drobností:

- Upozorňuji na několik chyb v psaní i/y: „řádky naznačili“ (s. 19), „abychom pronikly“ (s. 156), „vedou ... ke Gadamerovy“ (s. 277), „neanalizuje“ (s. 278).
- V přepisu řečtiny by bylo vhodné sjednotit, zda čárka bude označovat délku, či přízvuk (v textu střídavě obě varianty).
- Záměna odkazu na předchozí či následný text, „výše“ - „níže“ (např. s. 30/54, 36/63, 95/204).
- V odkazu na Rortyho práci „Being That Can Be Understood Is Language“ je překlep „Underwood“ (s. 8/4 a 344).
- Kapitola I.2.2 je omylem členěna na a), b) a znovu b) (obsah a s. 56).

Další jednotlivé chyby vyznačuji přímo ve výtisku.

Hodnocení:

Práce Martina Ďurďoviče je myšlenkově velmi bohatá a původní. Věrně a s originálním přínosem představuje vývoj a formování hermeneutické fenomenologie, vznáší vlastní otázky, nabízí podněty k dalšímu rozpracování. Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě, neboť kandidát prokázal předpoklady potřebné k dosažení doktorského titulu, a doporučuji vynikající hodnocení.

Vít Hušek, Th.D.

V Olomouci 12. dubna 2011